

Βουλγαρία: Μετά από 30 χρόνια συζητήσεων, το μάθημα των Θρησκευτικών γίνεται υποχρεωτικό – Οι θέσεις της Ιεράς Συνόδου

[Πατριαρχία / Πατριαρχείο Βουλγαρίας](#)

Τη γνώμη της σχετικά με το Νομοσχέδιο για την τροποποίηση και συμπλήρωση του νόμου περί προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης, το οποίο υποβλήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, εξέφρασε με ανακοίνωσή της η Ιερά Σύνοδος της Βουλγαρικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Στο νομοσχέδιο αυτό προβλέπεται ότι πλέον το μάθημα των Θρησκευτικών θα είναι υποχρεωτικό με την αιτιολογική έκθεση να αναφέρει ρητά ότι το μάθημα **«Αρετές και Θρησκείες»**, όπως θα ονομάζεται το μάθημα των Θρησκευτικών, προσφέρεται για μελέτη ως επιλογή μεταξύ: **«Θρησκεία - Ορθοδοξία»**, **«Θρησκεία - Ισλάμ»** ή **«Αρετές/Ηθική»**.

Η Ιερά Σύνοδος της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας με τη γνωμοδότησή της εξέφρασε την ικανοποίησή της για την πολυαναμενόμενη πρόταση που υπέβαλε το Υπουργικό Συμβούλιο μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Επιστημών ως σχέδιο νόμου για τροποποιήσεις και συμπληρώσεις στον Νόμο για την Προσχολική και Σχολική Εκπαίδευση.

Η Ιερά Σύνοδος υποστηρίζει τους λόγους των αλλαγών σχετικά με την εισαγωγή του μαθήματος «Αρετές και Θρησκείες» στο υποχρεωτικό σχολικό ωράριο.

Από μια συγκριτική νομική ανασκόπηση που παρουσιάστηκε στο κοινό κατά τη διάρκεια της δημόσιας συζήτησης του έργου, κατέστη σαφές ότι ένα τέτοιο ή παρόμοιο μάθημα υπάρχει ως υποχρεωτικό μάθημα σε πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει τη συνταγματική αρχή της κοσμικής εκπαίδευσης. Η παρουσία ενός τέτοιου μαθήματος ως κανονικού (υποχρεωτικού) μαθήματος στο πρόγραμμα γενικής εκπαίδευσης δεν έρχεται σε αντίθεση με κανέναν τρόπο με την ευρωπαϊκή πρακτική.

Η πρόταση για την εισαγωγή του υποχρεωτικού μαθήματος «Αρετές και Θρησκείες» προέκυψε μετά από περισσότερες από τρεις δεκαετίες συζητήσεων, εργασίας, προετοιμασίας σχολικών βιβλίων και εισαγωγής του μαθήματος «Θρησκεία» ως υποχρεωτικού και προαιρετικού μαθήματος. Συσσωρεύτηκε πολλή εμπειρία, ελήφθησαν υπόψη διαφορετικές έννοιες και επιτεύχθηκαν τα σημερινά θετικά αποτελέσματα με το σχέδιο Νόμου για την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.

Για την επίτευξη αυτού του ικανοποιητικού αποτελέσματος, που παρουσιάζεται μέσω του σχεδίου του Νόμου για την Εκπαίδευση και Κατάρτιση των Εκπαιδευτικών, έχουν συμβάλει πολλοί εκπαιδευτικοί, ψυχολόγοι, θεολόγοι, ιστορικοί, άνθρωποι του πολιτισμού, δημόσιες προσωπικότητες και εκπρόσωποι διαφόρων δημόσιων οργανισμών, καθώς και η υποστήριξη και η ακούραστη εργασία και εμπειρογνωμοσύνη επιστημόνων που προσέλαβε η Ιερά Σύνοδος, και πάνω απ' όλα – το έργο της ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας και Επιστημών και προσωπικά του Υπουργού Κράσιμιρ Βάλτσεφ, καθώς και του εξειδικευμένου προσωπικού του Υπουργείου.

Η Ιερά Σύνοδος υποστηρίζει τις ιδέες και το προτεινόμενο περιεχόμενο των διατάξεων του θεματικού πεδίου των οποίων αναφέρεται στην εισαγωγή του μαθήματος «Αρετές και Θρησκείες» ως μέρος των υποχρεωτικών μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών της Βουλγαρίας.

Το νομοσχέδιο αποτελεί έναν επιτυχημένο συνδυασμό ιδεών, εννοιολογικού μηχανισμού και νομοθετικής τεχνικής, ο οποίος πληροί τα καλά πρότυπα δημιουργίας κανόνων δεοντολογίας και νομικών ορισμών, σύμφωνα με τα επιτεύγματα των θεολογικών και παιδαγωγικών επιστημών.

Οι θέσεις για την υποχρεωτικότητα του μαθήματος των Θρησκευτικών

Η Ιερά Σύνοδος της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας έχει επανειλημμένα τονίσει την επείγουσα ανάγκη εισαγωγής του μαθήματος «Θρησκεία», με πρώτη επιλογή την «Ορθοδοξία». Η ανάγκη αυτή προκύπτει από:

- Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία της βουλγαρικής κοινωνίας δηλώνει ότι η Ανατολική Ορθοδοξία είναι η θρησκεία της και έχει το δικαίωμα τα παιδιά της να λαμβάνουν επαρκή, εις βάθος, ολοκληρωμένη και συστηματικά οργανωμένη γνώση σχετικά με τη θρησκεία τους.
- Η Ανατολική Ορθοδοξία αποτελεί μέρος της συνταγματικής ταυτότητας της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, ορίζεται ως παραδοσιακή θρησκεία, υπάρχει στο πρωτόκολλο του κράτους, στο ημερολόγιο των κρατικών εορτών.
- Η ορθόδοξη θεολογία αποτελεί μέρος του συστήματος ανώτερης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στη χώρα (υπάρχουν θεολογικές σχολές και τμήματα στα μεγαλύτερα και πιο έγκυρα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα).

Συνεπώς, η παρουσία της επιστήμης της θεολογίας σε μορφή προσιτή και ενδιαφέρουσα για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα βρισκόταν σε πλήρη αρμονική ενότητα με την ακαδημαϊκή διδασκαλία αυτής της επιστήμης, η οποία αναγνωρίζεται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, μαζί με όλες τις άλλες επιστήμες.

- Η ορθόδοξη θεολογία και το μάθημα «Θρησκεία – Ορθοδοξία» που προκύπτει από αυτήν, εκτός από γνωστικό, θα έχουν και σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση αξιών, στο βαθμό που η γνώση που διδάσκεται σε αυτήν είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με συγκεκριμένες αξίες, η πρακτική αφομοίωση των οποίων οδηγεί στη διαμόρφωση συγκεκριμένων αρετών. Μερικές από αυτές τις αξίες είναι: η αγάπη για όλους τους ανθρώπους, η φροντίδα για την ανθρώπινη ζωή, η φροντίδα για τους άλλους ανθρώπους, η φροντίδα για τη φύση ως δημιουργήμα του Θεού, η ειρήνη, κ.λπ. Αυτές είναι ιστορικά διαμορφωμένες αξίες και αρετές, ενσωματωμένες στην εθνική συνείδηση του βουλγαρικού λαού.

- Το μάθημα «Θρησκεία – Ορθοδοξία» στο γυμνάσιο θα βοηθούσε τους μαθητές να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη, εις βάθος και περιεκτική κατανόηση μιας σειράς γνώσεων που διδάσκονται σε άλλα μαθήματα, για τα οποία οι καθηγητές αυτών των μαθημάτων δεν έχουν την σχετική θεολογική επάρκεια: ιστορία, βουλγαρική γλώσσα και λογοτεχνία, φυσική και αστρονομία, καλές τέχνες, ηθική και δίκαιο, φιλοσοφία κ.λπ.

- Όλα τα ηθικά συστήματα, ακόμη και τα πιο εκκοσμικευμένα, έχουν αναδυθεί ιστορικά σε ένα συγκεκριμένο θρησκευτικό πλαίσιο. Η ηθική βρίσκεται σε γενεαλογική σχέση με τη θρησκεία. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για την ευρωπαϊκή ηθική και τις αρετές της ανοχής και του αμοιβαίου σεβασμού, που αναδύθηκαν στα βάθη του Χριστιανισμού. Η γνώση βασικών στιγμών από τη βιβλική ιστορία, από την ιστορία και τη διδασκαλία της Εκκλησίας του Χριστού, αποτελεί προϋπόθεση για την κατανόηση των θεμελίων των ηθικών συστημάτων και της διδασκαλίας των αρετών στην Ευρώπη.

- Το μάθημα «Ορθοδοξία» διδάσκεται ως υποχρεωτικό μάθημα στις γειτονικές μας ορθόδοξες χώρες και τα θετικά αποτελέσματα είναι παρόντα. Στην Ελλάδα, η διδασκαλία του δεν έχει σταματήσει από την Απελευθέρωση της χώρας (1821) μέχρι σήμερα, δηλαδή εδώ και 200 χρόνια. Ο υψηλός θρησκευτικός και θεολογικός διαφωτισμός και πολιτισμός της ελληνικής κοινωνίας σε συγκριτικούς όρους είναι γνωστός. Στη γειτονική Ρουμανία, με την εισαγωγή του μαθήματος, τα ηθικά και πολιτιστικά αποτελέσματα είναι επίσης παρόντα. Η Ορθοδοξία διδάσκεται ως ομολογιακό μάθημα σε πολλές μη ορθόδοξες χώρες της Ευρώπης.

- Σκοπός της εισαγωγής του μαθήματος «Ορθοδοξία» δεν είναι η κατήχηση, δηλαδή η διαμόρφωση θρησκευτικής συνείδησης, αλλά η διδασκαλία γνώσης που επιτρέπει την εφαρμογή μιας ικανής και φωτισμένης επιλογής, καθώς και η συστηματική γνωριμία σε προσιτή και ενδιαφέρουσα μορφή με την παράδοση στην οποία ζούμε για περισσότερα από 1000 χρόνια, η οποία διακόπηκε κατά την περίοδο του κρατικού αθεϊσμού. Δηλαδή, το μάθημα αυτό θα συμβάλει περαιτέρω στην ανάπτυξη των νέων ως υπεύθυνων, ελεύθερων, συνειδητών πολιτών, και θα συμβάλει επίσης στην αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής και συνοχής σε μια κοινωνία που βρίσκεται σε κατάσταση σοβαρής κρίσης και με τάσεις εσωτερικής αποσύνθεσης.

“Είμαστε πεπεισμένοι ότι η εισαγωγή του μαθήματος «Θρησκεία – Ορθοδοξία» ως υποχρεωτικό θα κάλυπτε ένα από έλλειμμα, ένα κενό στον συνολικό κύκλο γενικής εκπαίδευσης, εκπαίδευσης και ανατροφής στα βουλγαρικά σχολεία. Αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα όλων των Βουλγάρων πολιτών, Ορθόδοξων Χριστιανών, που επιθυμούν τα παιδιά τους να γνωρίζουν την παραδοσιακή τους θρησκεία, κάτι που αποτελεί ανεκπλήρωτο καθήκον του βουλγαρικού κράτους απέναντι στον λαό του”, τονίζεται από την Ιερά Σύνοδο η οποία στην γνωμοδότησή της παραθέτει και τις προτεινόμενες αλλαγές σε ορισμένα εδάφια του νομοσχεδίου.

Τέλος, εύχεται στη βουλγαρική πολιτεία καλή επιτυχία στο εγχείρημα της εισαγωγής προς ψήφιση από το κοινοβούλιο του νομοσχεδίου το οποίο θα λειτουργήσει προς όφελος της βουλγαρικής κοινωνίας και των παιδιών που αποτελούν το μέλλον της χώρας.